

N:o 17.

Ank. till Riksd. kansli den 8 maj 1906 kl. 4 e. m.

Andra Kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående upprättande af redogörelse öfver statens skogsparker m. m.

Till förberedande behandling har till Andra Kammarens tredje tillfälliga utskott hänvisats en af herr *C. P. Jansson* i Edsbäcken m. fl. väckt motion, n:o 29, hvari hemställes:

1:o) att Riksdagen behagade besluta att anhålla, det Kungl. Maj:t tacktes genom domänstyrelsen låta, i den mån material därtill finnes och kan erhållas, utarbета och för Riksdagen framlägga redogörelse för hvarje statens skogspark, därvid särskildt framhållas önskvärdheten af uppgifter öfver ytvidd och virkesmängd samt dessas fördelning på de särskilda årsklasserna, produktionsförmåga, afverkningsbelopp och förvaltningskostnad, samt att denna redogörelse antingen upptages i de årliga statistiska uppgifterna från domänstyrelsen eller på annat möjligen lämpligare sätt meddelas Riksdagen; samt

2:o) att, om så befinnes lämpligt, föranstalta om utarbetande af ett kartverk, med till exempel generalstabens topografiska karta som underlag, utvisande skogsparkernas läge och gränser.

Bih. till Riksd. Prot. 1906. 8 Saml. 2 Afd. 2 Band. 17 Häft. (N:o 17) 1

*Motionens
innehåll.*

Till stöd för denna hemställan anföres i motionen följande:

»Mera allmänt än förut tränger sig nu den meningen fram, att våra ekonomiska frågor måste framskjutas på dagordningen, och från statsmakternas sida ägnas större och framför allt mera planmässig uppmärksamhet, än som hittills varit händelsen. Med rätta kunna också större fordringar ställas på Regering och Riksdag beträffande våra naturtillgångar, enär det är af stor vikt att dessa vårdas och tillgodogöras på ett sätt, som kan vara förenligt med statens framtida bästa.

I en motion i malmexportfrågan till innevarande Riksdag ha motionärer, vid en allmän överblick af vårt lands ekonomiska utvecklingsmöjligheter, kommit till det resultat, att skogarna i detta afseende intaga ett viktigt om ej det allra viktigaste rummet. Själfmant framställer sig då i första hand den frågan, om våra statsskogar lämna det utbyte och i alla riktningar gagna det ekonomiska framåtskridande, som är möjligt.

Åtminstone för den, som ej speciellt känner förhållandena, måste det förefalla, som om detta icke vore händelsen. De nakna statistiska siffrorna visa t. ex. att Preussen, med ungefär samma skogsareal som svenska staten, har en årlig nettoinkomst af sina skogar, uppgående till omkring 30,000,000 riksmark (27,000,000 kronor), då däremot vi från våra stats-skogar ha en bruttoinkomst af ej fullt 8,000,000 kronor. Med afdrag af utgifterna för skogsväsendet, uppgående till:

ordinarie för domänstyrelsen	94,000 kronor
» skogsväsendet	2,406,000 »
extra » domänstyrelsen	90,000 »
» utdikningar	650,000 »
och » flottleder	100,000 »
<hr/> Summa 3,340,000 kronor,	

ger detta en nettobehållning af endast 4,660,000 kronor eller (äfven om man frändrager utgifterna, exempelvis för domänstyrelsen, den del som belöper sig på annan verksamhet än den, som direkt rör skogsväsendet) omkring en sjettedel af hvad de tyska skogarna lämna från samma areal. En jämförelse mellan bruttoinkomsterna, som ju dock är ännu vanskligare gent emot nakna siffror, ställer skogsekonomin hos oss i ännu sämre dager. Att ej tillväxten i de tyska skogarna kan vara sex gånger så stor som i de svenska statsskogarna, är uppenbart.

Orsakerna till det sämre resultatet här kunna vara många. Riks-

dagen har med stor enighet redan uttalat sig i ett hänseende, det nämligen att vi sakna ändamålsenliga kommunikationer för skogsafkastningens fördelaktiga tillgodogörande. Andra orsaker kunna vara bibehållandet af åldriga och oväxtliga bestånd; samt att vårt land är i saknad af ändamålsenliga organ för en systematisk och planlagd handelspolitik, genom hvilken våra naturtillgångar få det fulla värde, som de borde betinga och som det visar sig i andra länder, att de och produkterna af desamma äga för världsmarknaden. Ännu flera lika djupt ingripande orsaker till den relativt ringa afkastningen från våra statsskogar torde kunna påvisas, men hvilken betydelse den ena eller andra orsaken har, och sålunda äfven åtgärden för bristernas afhjälpan, kan omöjligen ens närmelsevis utredas med den ringa kännedom, som åtminstone Riksdagen har om statsskogarnas tillstånd.

Man har visserligen uppgift om hvilka kronoparker som finnas och deras areal, men icke om de särskilda parkernas virkesmängd, fördelad på årsklasserna, produktionsförmåga, afverkning, förvaltningskostnad eller läge, allt nödigt för bedömande af kapitaltillgång och ekonomi. De fleste enskilda ägare af större skogsarealer ha dock funnit nödigt att för sina ekonomiska intressens tillgodoseende skaffa dylika uppgifter öfver egna skogar, och det synes då vara billigt begärdt af domänstyrelsen, helst då den äfven satts som föresyn för den enskildes skogshushållning, att också hålla dylik reda och räkning öfver statens skogstillgångar och hushållningen med dessa. Att material för dylika uppgifter finnas hos domänstyrelsen för åtminstone en stor del af statsskogarna, taga vi för gifvet.

En klar och redig uppställning af uppgifterna skulle blifva till ledning och af stort värde för den enskilde skogsägaren, och den vinst domänstyrelsen själf skulle skörda af sitt besvär, vore, att behofven för statsskogarnas vård och möjligast bästa tillgodogörande med större beredvillighet från Riksdagens sida skulle komma att tillgodoses och helt naturligt, emedan Riksdagen själf kunde bedöma deras betydelse. Också synes det sannolikt, att en dylik redogörelse angående en af statens bästa inkomstkällor skulle möjliggöra en bättre planläggning af statens ekonomi i sin helhet, hvarigenom utgifter skulle kunna undvikas och inkomster skapas.»

Inom Första Kammaren har en lika lydande motion väckts af herrar Bergström och Stephens, och har nämnda kammares första tillfälliga utskott, som förehaft motionen till behandling, i utlåtande n:o 4 föreslagit: att Första Kammaren ville för sin del besluta, det Riksdagen måtte i

*Lika lydande
motion i
Första
Kammaren.*

skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t vidtaga åtgärder *dels* för en utveckling i ofvan angifna riktning af den officiella statistiken för skogsväsendet, *dels ock* för åstadkommande genom domänstyrelsens försorg af ett kartverk, med generalstabens kartblad till underlag, utvisande de allmänna skogarnas läge och gränser, för att öfverlämnas till Riksdagens bibliotek.

Första Kammarens beslut. På sätt ett till utskottet öfverlämnadt protokollsutdrag för den 4 sistlidne april utvisar, har Första Kammaren bifallit hvad dess förenämnda utskott sålunda föreslagit.

Yttrande af Första Kammarens tillfälliga utskott. Efter att hafva uttalat sig om statsskogars ändamål samt lämnat en redogörelse för skogsväsendets utveckling här i landet, kronoparkernas afkastning samt framhållit skogsstatens otillräcklighet och skogstjänstemännens och betjäningens allt för svaga aflöning i allmänhet, har Första Kammarens tillfälliga utskott yttrat följande:

»Med härofvan nu lämnad öfversikt öfver landets statsskogar och deras förvaltning och vård, har utskottet afsett att påvisa, dels hurusom en jämförelse mellan Sveriges och Preussens statsskogar icke kan, om de förra i sin helhet ingå i jämförelsen, gifva någon ledning för omdömet, men att däremot vissa jämförelsepunkter särskildt mellan våra i landets sydligare delar belägna kronoparker och de preussiska kunna erhållas, dels ock att många i motionen icke beaktade, för statens skogsbruk menliga förhållanden förefinnas, hvilka förklara den relativt låga afkastning en del af kronoparkerna nu lämna. Vidare afser denna öfversikt i ämnet att bereda Riksdagen tillfälle bedöma behöfligheten eller gagnet af den statistik, om hvars åvägabringande motionärerna hemställt.

För sin del anser utskottet, med den allt större betydelse kronoparkerna under förutsättning af en god skötsel måste erhålla för statshushållningen, att en komplettering af den nuvarande statistiken rörande »Skogsväsendet» i det af motionärerna angifna syftet är väl på sin plats såsom ett medel att fullständigare än tillförene lämna meddelanden om statsskogarnas tillstånd. Utskottet har därför tagit i öfvervägande, på hvad sätt nuvarande statistiks komplettering i nämnda syfte lämpligast skulle kunna anordnas.

Härvid får utskottet till en början erinra, att, på sätt ofvan är nämnt, hvarje hushållningsplan hvar tjugonde år undergår revision, därvid skogen ånyo uppskattas. Enligt gällande praxis publiceras i domänstyrelsens årsberättelse hvar femte år uppgift om hvarje kronoparks areal med anteckning om hushållningsplanens tillämpningstid.

Å ena sidan bör då denna hvar femte år återkommande specifikation af samtliga kronoparker kompletteras med uppgifter rörande utaf hvarje kronopark under femårsperioden erhållen afkastning såväl i virke som i penningar, äfvensom angående utgifter. Å andra sidan bör, i den mån ny uppskattning af hvarje park vid revision hvar tjugonde år äger rum eller ny skogsindelningsplan upprättas, redogörelse lämnas för kronoparkens virkesförråd, fördeladt på ålders- eller stamklasser.

Emellertid kan utskottet icke underlåta erinra därom, att denna utveckling af statistiken rörande kronoparkerna svårligen lär kunna af domänstyrelsen med nu tillgängliga arbetskrafter utföras, utan måste dessa förstärkas, såvida ej vid nu påtänkta ombildning af landets statistik nämnda ämbetsverks befattning med det rent statistiska materialet kunde öfverlämnas till statistiska centralbyrån.

Hvad slutligen beträffar motionärernas hemställan om utarbetande af ett kartverk, med generalstabens topografiska kartblad som underlag, utvisande kronoparkernas läge och gränser, har utskottet ansett ett sådant kunna erhållas genom att å nämnda kartblad utmärka gränserna för de allmänna skogarna med lämplig färgbeteckning på sätt å de i domänstyrelsen befintliga exemplar af samma kartor ägt rum. Ett sådant kartverk borde i Riksdagens bibliotek hållas tillgängligt.»

Emot det uttalande i frågan, som Första Kammarens tillfälliga utskott sålunda gjort, synes icke vara något att erinra.

*Utskottets
yttrande.*

Den tillgång staten äger i sina skogar är för statshushållningen af allra största betydelse och därför bör icke någon åtgärd uraktlåtas, som är ägnad att främja dessa skogars ändamålsenliga vård och förvaltning. Att härutinnan icke allt är för närvarande väl beställt torde knappast kunna förnekas. Om än den relativt låga afkastning, som särskildt en del af statsskogarne lämna, beror på vissa, i motionen icke närmare belysta orsaker, såsom skogarnes geografiska läge, bristen på kommunikationer, flottleder och afsättningsmöjlighet för vissa skogsprodukter m. m., har dock vid företagna utredningar påvisats, att särskilda anordningar behöfva träffas för att skogshushållningen skall blifva alltmera rationell och intensiv.

Emellertid gifver motionen icke anledning för utskottet att närmare uttala sig i detta afseende, viljande dock utskottet hänvisa till hvad Första Kammarens tillfälliga utskott yttrar om behovet af ökad skogspersonal och om virkesförsäljningssättet.

Motionärerna hafva med sitt förslag uppenbarligen afsett att vinna ett säkrare underlag för bedömande af skogarnes tillstånd, afkastningsförmåga och omfattning, och då ett fullständigande af den officiella statistiken i sådant syfte är ägnadt att i viss mån tillgodose detta intresse, vill utskottet förorda hvad Första Kammarens tillfälliga utskott därutinnan föreslagit.

På grund af hvad utskottet sålunda anfört, får utskottet hemställa,

att Andra Kammaren måtte biträda det beslut,
Första Kammaren i detta ärende fattat.

Stockholm den 8 maj 1906.

På utskottets vägnar:

G. O. WALLENBERG.
